

ISE TEGIN! Karl Uusna omakootud rohekas-valge vaibaga – need värvid müüvad eriti hästi.

Poisid teevad vaipadega taskuraha

Nõmme lastekodu ainus huvialaring (ja ühtlasi laste rahateenimise võimalus) on kangakudumine.

Helen Urbanik

helen.urbanik@ekspress.ee

Esmaspäeva õhtu pärast viit. Nõmme lastekodu ühe pere elutoa nurgas televiisoris üritab raevukas Carlos Alberto parasjagu õnnetult Vanessalt midagi välja pigistada.

Söögilaua taga istuvad kolm poissi: kottis rulasõiduteksadega **Karl Uusna** (16), pesupulbrireklaami vääriliselt valge pusaga **Janes Kunigiškis** (20) ja arvutifriigile omaselt lontis džempriga **Timo Puusepp** (16).

Hispaaniakeelne sõnasõda jätab neid kolme täiesti külmaks. Karl laotab hoopis

elutoa diivanile laiali mitu kaltsuvaipa. Valge-rohelisekirju, mitu triibulist ja ühe säbrulise. Kõik on siinsamas lastekodu keldris poisi enda kootud.

“Sellel on sõlmed veel korralikult tegemata,” osutab Karl vabandavalt ühele tööle. Kirjusäbruline vaip on kootud rõngasteks lõigatud ja kokku seotud sokiribadest. Kui sellel paljajalu käia, saab tallaalune mõnusalt massaaži, kiidavad poisid. Lahtiste lõimelõngade kokkusõlmimine ongi Karlil pooleli.

Moodsalt näritud soenguga teismelise suust kõlab üliasjalik jutt kangakudumise ootamatult nagu vanaema arutlus prognoosist või häkkimisest.

“Sina ei ole veel palju vaipu teinud,”

HIIGLAMA HOOLIKAS: Timo Puusepa vaipade ääred on nii eeskujulikud, et need võiks õpikusse panna.

pistab Janes vahele. 18 aastat Nõmme lastekodus elanud Janes enam kudumas ei käi, sest õpib Vana-Vigala teeninduskoolis kokaks. Aga ta on teinud endale kaasa-varaks (kui ainult linnavalitsuselt korteri saaks!) terve elamise jagu põrand- ja seinavaipu ning diivanipatju.

Karl koob kaltsuvaipu vähem kui aasta – ta elab Nõmmel möödunud suvest. Aga kangasteljed on selles lastekodus üleval kümme aastat.

Janes teab rääkida, et algul istusid telgede taga õhinal tüdrukud. Aga tüdrukute huvi kadus kähku.

“Ja Elle (juhendaja **Elle Pihlje** – Toim.) kutsus poisse kuduma,” räägib Janes. Ei mäleta, kes poistest kõigepealt vaiba valmis sai. Ja eks selle esimese üle natuke naerdi ka. Aga praegu käib Elle (67) juures kudumas 20 last ja enamik neist on poisid.

Karl ja tema sõbrad võtavad kudumist hasardiga. Karli rekord on pooleteise tunniga pooleteise meetri pikkune vaip (laius umbes meeter). Üks poiss sai nelja-meetrise vaiba koguni kahe tunniga valmis. (Ja juhendaja Elle, kes laseb kehvasti tehtud asjad üles harutada, jäi selle tööga rahule.)

Värvid ja mustrid mõtleavad poisid enamasti ise välja. Näitavad juhendajale ette ja kui Elle asja heaks kiidab, võibki telgede taha istuda. Vahel koob mõni poiss keldris koguni öö läbi ja juhendaja Elle leiab ta siis kangaspuude tagant, pea vaiba peal, magamas.

Talvel toimus suur üle-eestiline kaltsuvaipade konkurss. Karl tuli auhinnatseremoonial Tallinna Raekojas välja suure võidukringliga laste arvestuses.

Oma esimese töö kinkis Karl vanaemale. Ka vanem vend on temalt vaiba saanud. Aga enamiku vaipadest müüb Karl nagu teisedki lastekodu poisid mõnel välja-müügil maha.

Vaibakudumine ongi nende laste

ainus võimalus taskuraha teenida. Ja seda on neil väga vaja – näiteks riiete ostmiseks saavad lapsed aastas ainult 1000 krooni.

Timo kuulab teiste juttu vaikselt pealt, pilku kordagi taldrikult tõstmata. Ta pistab parajasti pöske keedukartulit ja mingit oranžikat kastet, rüügab tassist morssi peale. “Notsusöök,” ütleb ta äkki vaikselt. Timo ja teised lapsed igatsevad nimelt taga aega, mil lastekodu oma köök neile süüa tegi. Aga köök pandi kinni ja nüüd tuuakse neile valmistoitu – ning paljud laristavad vaibakudumisega teenitu kiiresti maiustuste peale.

Timo on äärmiselt korralik poiss. Tema vaipade äärte kallal ei nurise juhendaja Elle kunagi. Eriline kiirkudumisrekordimees Timo seetõttu pole.

Aga kui on tarvis katkenud lõimelõnga parandada, ronib poiss kribinal kangastelgede alla ja sõlmib selle ise kinni.

Timo ostis vaibamüügist teenitud raha eest arvuti. Masin seisab tema toas ja teised poisid käivad tema käest arvutiasjanduses pidevalt nõu küsimas. Lastekodu raamatukogus on internetiühendus. Poisid tõmbavad seal materjali diski peale ja trükkivad selle Timo arvutist välja.

“Elle,” sakutab Timo juhendajat käisest ja osutab telgedele. Tulime vahepeal keldrisse fotosid tegema ja Timo on oma vaipa jõudsalt edasi kudunud. Nüüd on kangast tarvis edasi tõsta ja seda poiss veel ei oska.

Janes meenutab, et kunagi oli Nõmme lastekodus puutöökoda. Oli ka näiteks pinksilaud. Neid ei ole enam. Jõusaalis käimiseks pole poistel raha. Ainus huviring ongi nende sõnul kangastelgedel kudumine.

Info Nõmme lastekodu poiste osavate käte loomingust levib juba mõnda aega Tallinna inimeste seas. Näiteks Ekspressi toimetusse jõudis järgmine elektronkiri: “Nõmme lastekodu poisid teevad kangastelgedel vaipu... Hetkel on müügil kolm kena vaipa, 250 krooni tükk.” Meetri hind alla 100 krooni ja võimalus tellida endale meelepärane põrandakate meelitab paljusid.

Tuleval kolmapäeval müüvad Nõmme lastekodu poisid oma vaipu Riigikogus. Nad teavad oma kogemusest, et parla-

mendi eelmise koosseisu naised olid lahtise käega ja ostsid kõik vaibad ära. “Vaatame, kui suur uue Riigikogu rahakott on,” ütlevad nad lootusrikkalt

Lastekodu üks pere teenis hiljuti vaibamüügist 4000 krooni. Nad panid raha ühisesse kassasse, et saaks kas või pidudeks midagi head osta.

Karl kibeleb telgede taha: ta tahab järgmiseks nädalaks vähemalt ühe vaiba veel valmis saada.

Juhendaja Elle Pihlje on aga 30. aprill Nõmme lastekodus viimane tööpäev. Juhtkond ei pikenda enam tema töölepingut. Edaspidi peavad poisid kangaspuude taga omapäi hakkama saama.